

Châng Thlan: *Johana 1:17.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Rome bu ziah tiṭûltu inhniâlna thûte leh a chhehvêl thilte hriatna neih.

Vei Tûr: Mî zawng zawng - Juda leh Jentailte - mi mal taka chhandam an nih theih nâna Pathian dân pawimawhzia hi ngaihtuahna laipui bera neih.

Tih Tûr: Kristâ tlinna chauha innghat rinna zâra chhandamna, dân leh khawngaihna thupui chungchâng ngaihtuah nân hun hmang ṭhîn ang che.

THUPI TĤEN

I. Hriat Tûr: Galatia leh Rome Bûte Ziah Tiṭûltu ‘Inhniâlna’ Zârah Tlanna leh Rinnaa Chhandamna Thû Kan Hriatphah.

A Serhtan leh dân dang zawm sawi mâwitûte thil ngiat chu engte nge ni hlawm?

B Engtin nge rinna zâra thiamchantîrna hi chhandamna lungphûm nêna a inlaichîn?

II. Vei Tûr: Nî tina thuhretûa kan ṭannaah Paula thil sawi hman tel thiam nghâl a ṭulzia hriatna neih

A Engati nge Juda ringtûte khân Jentailten Kristian an nih theih hmâin tih mâkmawh nei hmasa tlata an rin ṭhîn?

B Kristianten Kristian ni vê lote hnên an pawh vat ṭhinna tûra chawkpûrtu tûr chu engte ni?

III. Tih Tûr: Mî sualte vei a, Pathian khawngaihna an mamawhzia hriatna chher puitlin

A Keini Kristiante hian, Kristâ pâwn lam kan ngaihtuah chângin, chhandam an nih vêna tûr leh, an laka ṭhatna beisei kan neih tûr chungchâng hi engtin nge kan ngaihtuah ang?

B Kristâ pâwn lam kan ngaihtuah chângin, a thlâwna khawngaihna chanchin ṭhâ an hnêna hlui tûra min chawkpûrtu tûr hlâwkna ṭhenkhat chu engte nge ni ang?

KHAIKHÂWMNA: “Ringu dik” ni thei tûrin, thurin pakhat chu Bible behchhan, thlarau mî dik tak leh ngaihtuahna fîma pawm nahawm a ni ngêi tûr a ni.

INZIRTÎR DÂN TÛR

RAHBI 1—Chawk phûr rawh

Châng Thlan: *Johana 1:17.*

Thlarau thanna atâna thu pawimawh: *Thlarau lama puitling tûrin, a Pathian thû leh ngaihtuahna zâwng pawhin dân leh khawngaihna inlaichîn dân pawimawhna hi kan manthiam ngêi tûr a ni.*

ZIRTIRTÛTE PUÂL: In pâwlte chu dân leh khawngaihna kâra ‘inhniâlna’ chungchâng manthiam a, a chinfelna tûra Paula thurâwn manthiam tûrin hruai tum ang che.

Sawi Hawn Nân: Keini Seventh-day Adventist Kohhran chanchin liam taa dân leh khawngaihna chungchâng inhniâlna awm tawh thîn sawi tûrin in pâwl memberte sâwm la. Thlîr dân lâi tak nei thei tûra mi mala beihna an lo neih dânte pawh tel thei se. Kohhran chhûnga sawi hona neih a lo nih tawh dânte leh, Kristiante leh Kristian ni vê lêm lote zînga hriattîr dân kawng zawn a lo nih tawh dânte pawh sawi tel theih ni ta se.

Zawhna Sawi ho tûr:

❶ Kan kohhran chhanchin ngaihtuahin, engati nge dân leh khawngaihna inkûngkaih dân chungchângah inthuruâl tlan mai a har viau? Chutiang deuh tho chuan: Engati nge rinna zâra khawngaihnaa thiamchantîrna leh tihthianghlimna pawh hi a taka chan chungchâng thûah inthuruâl tlan a har viau? Chutiang chungchâng kohhran dangte pawhin harsatna an nei vê tho hian kan tân eng awmzia nge a neih tûr?

② Engtin nge Kristian thatfamkimna chungchânga inhniâlnaah ngaihdamna (thiamchantîrna) leh nungchang thlâkna (tihthianghlimna) nêh an inlaichîn? Hê inhniâlna behchhanin, engtin nge thiamchantîrna leh tihthianghlimna hi Bible zirtîrna, thiltihte ang zêla khawvêl huapa rorêl na tih nêh a inkûngkaih?

RAHBI 2—Zawng chhuak rawh

ZIRTIRTÛTE PUÂL: Dân leh khawngaihna chungchânga inhniâlna hi thurin ropui lek fang pawh a ni lo tih rilrûah vawng reng ila. Keimahnî nunah leh thuhretûa ãannaah a taka thlarau thil nunpui te, tih tûr leh chanvo lamah pawh chianna min neihtîr bawk a. Hê thû hi dân leh khawngaihna nuntawnga kan neih leh chumi chungchânga zawhnate chauh ni lo tih hre bawk ang u. Dân leh khawngaihna chungchâng hian thil pathum: 1) rinnaa chhandamnaah nuntawng dik te, 2) nun thianghlim te leh 3) hlâwk taka thuhretûa ãanna min neihtîrna lamah min hruai zâwk a ni.

ZIR ZÂUNA

I. Thuthlung Th̄a Zâwk—Thuthlung Hlui leh Thar Chu (*Hebrai 8:6.*)

Thuthlung thupui hi, Thuthlung Hluia thiltihte vânga chhandamna leh Thuthlung Thar lama khawngaihnaa chhandamna emaw pawh a ni bîk chuâng lo. A tum tak ni zâwk chu, Thuthlung Hlui thilte khân Thuthlung Thar huna Kristan tlanna thiltih chu an lo entîr tih hi a ni. Thuthlung Hlui huna ringtûte khân entîrna leh thutiâmte hmangin Kristâ hna thawh tûr chu an lo thlîr a. Chutih laiin, Thuthlung Thar huna mîte erawh chuan, an chhandamna atâna Kristâ lo kal zâra Pathianin a hlen chhuah tâkte chu rinnain an hmu thei ta thung a. Chutichungin, tirhko Paulate hunlai kha chuan Pathian mîte ngaihdânah thil dik chiah lo a lo lût ãan tlat mai kha a vânduai thlâk hlê a ni.

Ṭhenkhatte kha chuan chhandamna kha rinna ni lo, thiltihte behchhan niin an ngai ṭan tlat mai.

Ngaihtuah Teh: Chiang takin, inthlâk danglamna a lo thleng ngêi a: Thuthlung Hluia puithûna leh hlimthla rawngbâwlna ang chîte a lo tâwp a, Kristâ rawngbâwlna pawh Juda sâkhuana aṭangin Kristian sâkhuanaah suân a lo ni ta bawk a. Chutiang thil inthlâk chu rilrûa vawng chungin, Pathian thû leh chhandamna a taka channa kawngah hian dân leh khawngaihna kêra inlaichînna chu eng ang nge ni?

II. Thuthlung Hlui Thiltum (Judate) Dân leh Hraite (*Leviticus 12, 16, 23.*)

Zirlai pângngai lamah chuan Thuthlung Hlui dân chi hrang hrangte chiang taka târlan a ni a, chûngte chu: 1) Pathian Dân, 2) Hlimthla dân, 3) Inawpna dân, 4) thupêk leh rorêlna, leh 5) hrisêlna dânte. Chutianga ṭhenna erawh chu tihchawp hnuhnawh deuh a ni thung a. Chutichungin, dân leh khawngaihna inkûngkaih dân thliâr fel nân chuan a sâwtpuiawm tho mai.

Sawi ho tûr: Thuthlung Hlui dân(te) leh Thuthlung Thar huna Kristâ tlanna hnathawh zâra chhandamna a taka channa inlaichîn dân dik tak chu enge ni?

III. Tirhkohte 15: Galatia leh Rome-a Inhniâlna Tobul (*Tirhkohte 15.*)

Tirhkohte 15-ah hian Thuthlung Thara mimal chhandamna thûa Thuthlung Hlui dânin pawimawhna a neih chungchâng ṭobul chu kan hmû a. An thu inchuh tak chu hei hi a ni: Juda Kristian (Judaizers) hote kha ‘Jentailten serh an tan vê loh chuan chhandam an ni thei lo vang’ tiin an ṭang a. A nihna takah, *Genesis 17:10*-a Abrahamana hnêna Pathian thupêkin a tum kha chhandamna a ni lo’ m ni kha?

Jerusalem kohhran leh tirhkoh Paula chhâna chu hlimthla rawngbâwlâna dânte zawm vângin tû mah chhandam an ni lo tih a ni. Mahse chutiang thû chu a puâng chungin, Paulan Pathian dân chu Kristian nungchang tehfung a la ni reng tih a sawi Chiang hlê thung. Chûbâkah, dân zawm tûr dangte pawh a la awm cheu tho va, hêng ang ‘thisen ei loh’ tihte hi, chutiang a nih loh chuan Juda ringtûte hriatna ngêng a chhun ang. Chutiang thil vêl chuan chona ngaihnaawm tak a tichhuak a, chûng chu kan la sawi zawm zêl dân a ni.

Ngaihtuah Teh: Engati nge Paula khân chunglam thuneihna eng emaw chen a nei chungin, Jentailte chhandam an nihna leh dân zawmna chungchâng chu kohhran rorêlâna a chinfeltîr tâk zâwk?

- ❶ Kohhran rorêlânaah khân Jentailte laka dân thil ngiât tûr chungchâng a thutlûkna siam tûrin eng tihdân phung nge an zui tâk? (Entîr nân, hêng zîngah hian sa thisen ei loh leh reh hlum sa ei lohte a tel.)
- ❷ Kristian nuntawnga thianghlimna dân pawimawhna chu enge ni?

RAHBI 3—A Taka Nunpui Tûr

ZIRTIRTÛTE PUÂL: Zirlaiin Chiang taka a târlan chu Thuthlung Thar ringtûte tân thianghlimna dân a la bo lo tih hi a ni. Thuthlung Thar nuntawng, Krista leh A felna rinna zâr chiaha chhandamna tihah pawh, thianghlimna dân hi a la pawimawh zui zêl a ni.

A Taka Nunpui Tûr Zawhnate:

- ❶ Paulan uâr taka a sawi chu rinna zâr chiaha chhandamna hi a ni. Chutichungin, zirlaiin a târlan angin, rinna hi thianghlimna dân vawn tûr a ni lo tih nêl thuhmun a ni lo.

Paula ngaihdân chuan, Thupêk Sâwmte hi inhniâlna a ni vê ngai lo. Tûnlai Seventh-day Adventist-te tân hian engtiang kawngtein nge dân zawsm chungchâng hi thu inchuh a la nih cheu dân? Engtianga chin fel tûr nge ni ang?

② Seventh-day Adventist-te tâna chona lian ber pakhat chu Thupêk Sâwma Sabbath thupêk hi a ni maithei a ni. (Kristian kohhran tam zâwkte chuan ‘Thuthlung Thar ringtûte tân thupêk dang zawsm zawsmte zawsm hi chu a thâ a lâwm’ an ti mai.) Chumi atân chuan, hêng zawhnate hi a pawimawh ang: Engtin nge Seventh-day Adventist-te hian, Sabbath serh hi khawngaihna leh rinna behchhan a ni an tih? Chûbâkah, khawngaihna leh rinna behchhana chhâna atâna thil pawimawh deuh chu engte nge ni ang?

③ Sabbath serh dodâltûten chona an siam pakhat chu: “Jerusalem khâwmpui rorêlah pawh Sabbath serh tûr a nih chungchâng sawi a ni hlei nê, Jentailte tân a ni vê lo a niang,” tih a ni (*Tirhkohte 15*). Hê chona hi chhângin tû emaw chuan, ‘dâwt sawi te, tuâl thah chungchângte pawh Chiang taka târlan a ni chuâng bîk hlei nê’ an ti thung a. Hei hi a dik reng laiin, ngawihna lam atângin hê inhniâlna hi chhâng ta mai zâwk ila. Chutiang chu khandaih hriam tawn ang a lo ni thei ang. Chutianga hniâlna pawh chu Thupêk Sâwm thil ngiat, hêng ang: dâwt sawi, rûk rûk leh tuâl thah khapna atânte pawh a hman theih bawk ang. Engtin nge Pathian dân thil ngiat Chiang takte chu ringtûten khawngaihna changchâwia an hlamchhiah theih ang ni?

Tih Tûr: In thurinte leh nunphunga in ngaih pawimawh viau thîn han hnuâlsuât deuh thei chona in hmachhawn tawh angte chu sawi ula. Chhâna tluântling in chhan dânte pawh sawi ang che u.

RAHBI 4—Boruak siam rawh

ZIRTIRTÛTE PUÂL: Sualin mihringte leh Pathian chunga tawrhna a thlen nasat dân ngaihtuahin, in pâwlte chu dân leh khawngaihna thupui khelpui ang che.

Tih Tûr:

- ❶ Hêng thil hleihluâk pahnih: ‘Dân zawma chhandam nih tumna leh, khawngaihna tlâwm,’ a khawi emaw zâwk zâwk châwi vâwng tûra thlêmna awm theite sawi ho teh u.
- ❷ Engati nge thil dik leh dik chiah lo thlei hran thiam harsa tak kan hmachhawn mêkte hi mihring aṅanga hriat dik a harsat ṭhin?
- ❸ Tûnlai kohhran hruaitu tam zâwkten an engto chu nunphunga inthlahdahna lian tak awm mêk hi a ni. Nun sâng neihna dâltu hi hêng ei leh in te, incheina leh thuâm inbel, hlimhlawp thilahte ngawt hian a ni lo. Hêng thil ngawt thupuia neih lah fuh chuâng sî lo. Engtin nge ngaihtuahna inchawih mâwi tâwk chu kan neih theih ang?